

Huw Irranca-Davies AS/MS
Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros
Newid Hinsawdd a Materion Gwledig
Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate
Change & Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: HIDCC/PO/0354/24

Llŷr Gruffudd AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

29 Tachwedd 2024

Annwyl Llŷr

Rwy'n ysgrifennu atoch i'ch hysbysu bod Awdurdod Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU (sy'n cynnwys Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU, Llywodraeth yr Alban a Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon), wedi cyhoeddi dau ymgynghoriad ar ehangu Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU (ETS y DU). Mae'r cyntaf yn ymwneud ag ehangu'r cynllun i gynnwys y sector morol domestig, ac mae'r ail yn rhoi rhagor o fanylion ar gynigion i gydnabod dulliau cludiant heblaw piblinellau (NPT), h.y. morgludiant, cludiant ar ffyrdd neu reilffyrdd ar gyfer symud carbon wedi'i ddal i storfa ddaearegol. Yn ogystal, mae Ymateb cychwynnol gan yr Awdurdod yn cael ei gyhoeddi ynghylch trin dyraniadau am ddim a'r diffiniad o derfynu gweithgarwch yn barhaol yn y cynllun.

Ym mis Gorffennaf 2023 cadarnhaodd yr Awdurdod ei fwriad i gynnwys y sector morol domestig yn y cynllun o 2026. Bydd hyn yn dechrau gyda throthwy llong o 5000GT, er bod ymrwymiad i ailasesu'r trothwy hwn erbyn 2026. Mae'r ymgynghoriad yn rhoi rhagor o fanylion ar sut y bydd yr ehangiad hwn yn cael ei weithredu, gan roi eglurder i sbarduno buddsoddiad mewn datgarboneiddio.

Daw'r ymgynghoriad ar NPT yn dilyn cyhoeddiad yr Awdurdod, hefyd fis Gorffennaf diwethaf, ei fod yn bwriadu cydnabod dulliau NPT o gludo CO₂. Bydd cydnabod hyn o fewn ETS y DU yn sicrhau y gall gweithredwyr sy'n cludo CO₂ i'w storio ddi-dynnu'r swm y maent yn ei anfon i'w storio o'u hallyriadau adroddadwy, gan ddarparu cymorth economaidd i safleoedd diwydiannol heb fynediad at biblinellau. Mae hyn yn arbennig o hanfodol i ddiwydiant yng Nghymru heb opsiynau storio addas, fel Clwstwr Diwydiannol De Cymru. Nod yr ymgynghoriad hwn yw darparu rhagor o fanylion ac ymgynghori ar y fframwaith rheoleiddio sydd ei angen i gydnabod a gweithredu NPT yn yr ETS.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Huw.Irranca-Davies@llyw.cymru
Correspondence.Huw.Irranca-Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Bydd yr Awdurdod, ynghyd â swyddogion ar draws Llywodraeth Cymru, yn ymgysylltu'n helaeth â rhanddeiliaid yr effeithir arnynt i gasglu barn i gefnogi penderfyniadau terfynol ar sut y bydd ETS y DU yn cael ei ehangu. Bydd y diwygiadau hyn i ETS y DU yn gofyn am ddiwygiadau i Orchymyn Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr 2020, felly bydd y Senedd, ynghyd â Seneddau eraill y DU yn cael cyfle i graffu ar gynlluniau unwaith y byddant wedi'u cwblhau.

Mae ymateb cychwynnol yr Awdurdod yn dilyn cynigion i wneud dau newid technegol i reolau dyraniadau am ddim yn yr ymgynghoriad ar yr Adolygiad o Ddyraniadau Am Ddim a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2023. Mae un yn ymwneud â thrin terfyniadau parhaol ac mae'r llall yn egluro'r diffiniad o derfyniad parhaol. Mae dyraniadau am ddim yn lwfansau a ddarperir am ddim i ddiwydiannau sydd â chystadleuwyr byd-eang o wledydd sydd â pholisïau hinsawdd llai uchelgeisiol. Dyraniadau am ddim ar hyn o bryd yw'r prif ysgogydd polisi ar gyfer lliniaru ar ddadleoli carbon.

O dan y rheolau cyfredol, pan fydd gweithgarwch yn dod i ben yn barhaol, mae gweithredwyr yn cadw dyraniadau am ddim yr oedd ganddynt hawl iddynt yn ystod y flwyddyn olaf y buont yn gweithredu ynddi. Fodd bynnag, cyfrifir lefelau dyraniadau am ddim yn seiliedig ar lefelau gweithgarwch cyfartalog yn ystod y 5 mlynedd flaenorol. Felly, gall y rheolau hyn arwain at rai gweithredwyr yn cael mwy o lwfansau yn eu blwyddyn olaf na'r hyn sy'n ofynnol i liniaru ar ddadleoli carbon, ac mewn rhai achosion, mwy na'r allyriadau a adroddwyd ganddynt. Bydd y rheolau newydd yn newid hyn fel y byddai lefel y lwfansau a roddir yn y flwyddyn olaf o weithredu yn seiliedig ar lefelau gweithgarwch gwirioneddol ar gyfer y flwyddyn olaf honno. Bydd eithriad i'r rheol newydd ar waith ar gyfer pan gweithgarwch yn dod i ben at ddibenion datgarboneiddio e.e. gosod technoleg newydd. Felly, bydd cyfranogwyr sy'n cau ar gyfer datgarboneiddio yn gallu cadw'r hawl iawn i ddyraniadau am ddim, yn amodol ar ddarparu digon o dystiolaeth. Mae hyn yn cyd-fynd â chynnal cymhelliant y cynllun i ddatgarboneiddio. Bydd y newidiadau hyn i'r rheolau yn gofyn am newidiadau i'r ddeddfwriaeth, a fydd yn cael eu gwneud yng Ngorchymyn Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr (Diwygio) 2025. Ar hyn o bryd bwriedir ei osod yn y Senedd ym mis Rhagfyr 2024, gyda'r dyddiad dod i rym ym mis Chwefror 2025.

Mae ETS y DU yn parhau i fod yn ysgogiad polisi pwysig iawn yng Nghymru, gan ddarparu arwydd hanfodol o fuddsoddi yn y datgarboneiddio sydd ei angen i gyflawni ein nodau Sero Net. Bydd yr wybodaeth a gesglir yn yr ymgynghoriadau hyn yn chwarae rhan hanfodol wrth fynd ati i ehangu'r cynllun, gan gynyddu'r allyriadau nwyon tŷ gwydr sydd wedi'u cynnwys o dan ei gap allyriadau yn y pen draw. Bydd gwneud y newidiadau i reolau dyraniadau am ddim hefyd yn gwella tegwch a thargedu dyraniadau am ddim yn y cynllun, gan sicrhau y gellir ei ddefnyddio ar gyfer cyfranogwyr sydd ei angen fwyaf. Rwy'n disgwyl ysgrifennu eto ynglŷn â chanlyniad yr ymgynghoriadau a'r cynigion polisi pellach yn ystod y misoedd nesaf. Rwyf yn anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad.

Yn gywir,

Huw Irranca-Davies AS/MS

Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig
Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate Change & Rural Affairs